

دیرستان و پیش‌دانشگاهی شاهد امام خمینی(ره) - اراک

خلاصه‌ی دروس دین و زندگی ۱

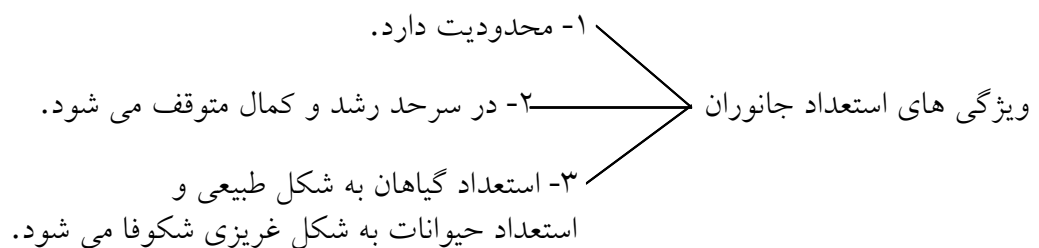
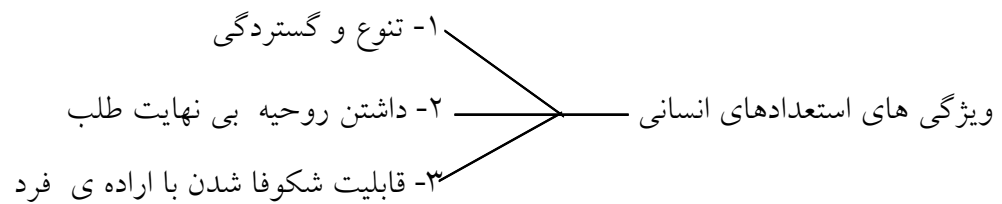
درس ۱

در این درس نحوه‌ی آموزش و هدایت حضرت ابراهیم علیه‌السلام را مشاهده می‌کنیم که چگونه وی با تفکر و دوراندیشی مرحله به مرحله مردم جاهل آن زمان را به سوی یکتاپرستی راهنمایی فرمود و به آن‌ها فهماند که چیزهایی که افول‌پذیرند، قابلیت پرستش ندارند.

درس ۲

نوجوانی و جوانی آغاز انتخاب‌های بزرگ است.

موفقیت انسان در زندگی با تفکر درباره‌ی خود گره خورده است.

نکته: برخی از استعدادها و جنبه‌های جسمانی و حیوانی انسانها

نیز به شکل غریزی شکوفا می‌شود، مانند رشد اندام و میل به غذا.

نعمت بسیار مهمی که خداوند به انسان‌ها عطا فرموده است قدرت تفکر و قدرت انتخاب می‌باشد.

نکته آیات: الف) ۳ انسان: راه هدایت به انسان نشان داده شده و او اختیار دارد که پذیرا باشد و شکرگزار یا ناسپاس و کافر

ب) ۳۸ مدثر: انسان به واسطه داشتن تفکر و اختیار مسئول تعیین سرنوشت یا آینده خویش است.

حقیقت زندگی موجودات، یعنی به فعلیت رسیدن همه‌ی استعداد‌های پنهان آن موجودات.

حقیقت زندگی انسان نیز عبارتست از شکوفایی تدریجی وجود او و حرکت در راه رسیدن به خوبی‌ها و زیبایی‌ها، پیمودن راه پر فراز و نشیب‌رهایی از نقص‌ها و صعود به قله‌های کمال.

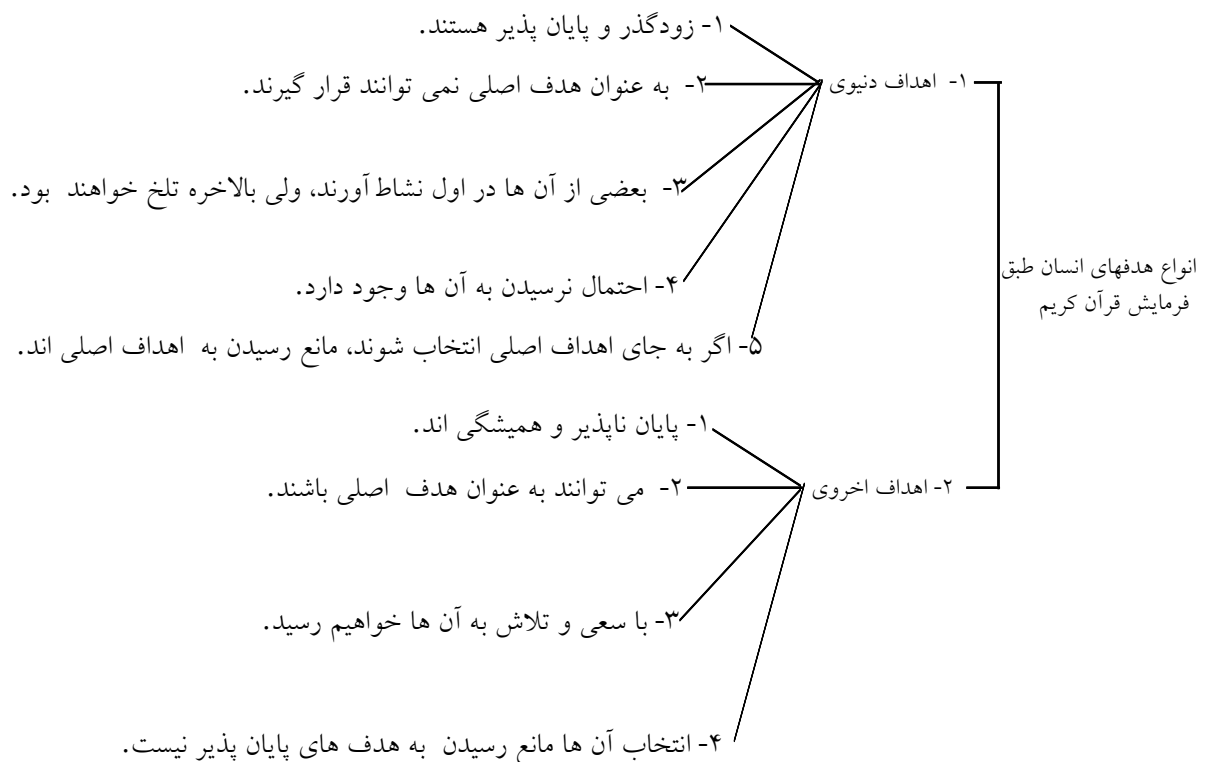
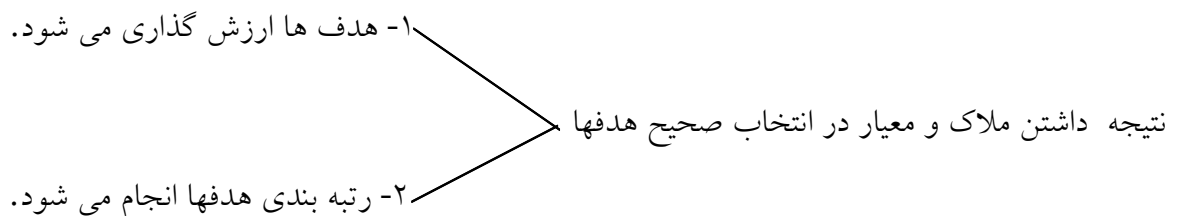
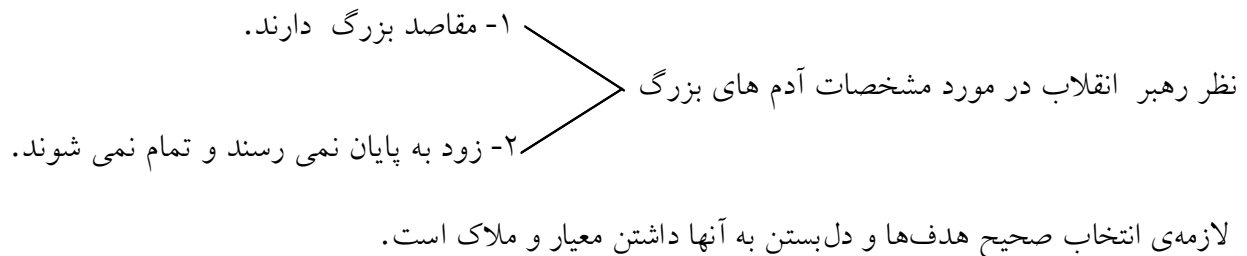
درس ۳

هر شخصی بر اساس بینش‌ها و نگرش‌هایش به دنبال اهداف می‌رود و به چیزهایی خاص دل می‌بندد.

دبیرستان و پیش‌دانشگاهی شاهد امام خمینی(ره) - اراک

خلاصه‌ی دروس دین و زندگی ۱

وظیفه هر انسانی است که با اندیشه و تفکر استعدادهای مهم و اساسی را از استعدادهای فرعی بشناسد و به هر خوبی متناسب با درجه اهمیت آن دل ببندد و همین جا است که اختلاف پیش می‌آید و هر کس با بینش خاص خود به دنبال هدف خاص می‌رود.

درس ۴

به میزانی که هدف‌ها برتر و جامع‌تر باشند و استعدادهای بیشتری را در بر می‌گیرند، نهال وجود ما پربارتر و مناسب‌تر و زیباتر رشد خواهد کرد و به کمال خواهد رسید.

دیرستان و پیش‌دانشگاهی شاهد امام خمینی (ره) - اراک

خلاصه‌ی دروس دین و زندگی ۱

- ۱- طه ۸: خداوند همه‌ی خوبی‌ها و زیبایی‌ها را داراست پس تنها اوست که دارنده‌ی همه‌ی نام‌های نیکوست.
- ۲- انعام ۷۹: خداوند سرچشمه‌ی هر زیبایی و خوبی است و اوست که آفرینش آسمان‌ها و زمین را انجام داده است.
- ۳- توبه ۷۲: بهشت جایگاه همه‌ی خوبی‌ها و زیبایی‌هاست ولی بالاترین نعمت بهشتی رضایت و قرب الهی است.

خداوند مبدأ همه‌ی خوبی‌هاست، انسان هم در ذات خود به دنبال سرچشمه‌ی زیبایی‌هاست، پس نتیجه‌ی می‌گیریم که انسان طالب خداست. و لازمه‌ی رسیدن به این هدف داشتن اراده‌ی محکم و پشتکار قوی است.

- ۱- آنچه افول می‌کند و پایان پذیر است لیاقت دوست داشتن را ندارد.
- ۲- خالق آفرینش چون پایان ناپذیر و سرچشمه‌ی خوبی است، شایسته پرستش است.
- حقایقی که حضرت ابراهیم علیه السلام به مردم آموخت

درس ۵

مناجات: عبارتست از توصیف خداوند به اسامی و صفاتی که شایستگی وصف پروردگار را داشته باشد، که این حالت بیانگر نوعی نجوا و راز و نیاز با خالق هستی است.

دعا: درخواست و تقاضای انسان از خداوند است.

- نکات عبارات درس:**
- ساحت قدس الهی آن قدر بالا است که خرد محدود انسان‌ها نمی‌تواند به آن احاطه پیدا کند.
 - بهترین نوع ارتباط با خداوند آنست که خداوند را با نام‌های نیکویی که دارد بخوانیم.
 - خداوند متعال کامل است و تنها اوست که نامحدود و جاودان است و هیچ چیزی مانند او نیست.
 - تمام موجودات تحت سیطره و اراده‌ی حق تعالی هستند و بدون او هیچ‌اند و با نیستی قرینند.

درس ۶

انسان‌ها از راه مطالعه و تفکر در نشانه‌هایی که خداوند در زمین و آسمان و در موجودات مختلف از جمله خود انسان قرار داده می‌توانند به یقین برسند.

- برخی نشانه‌های جهان هستی در سوره‌ی مبارکه‌ی یس:
- ۱- زنده شدن زمین مرده
 - ۲- زوج آفریدن موجودات.
 - ۳- پیدایش شب و روز
 - ۴- حرکت خورشید و ماه به سوی قرارگاه و منازل خود
 - ۵- نظم در مسیر حرکت خورشید و ماه و شب و روز
- رشد دانه
پیدایش باغ
جوشش چشمه‌ها

دیرستان و پیش‌دانشگاهی شاهد امام خمینی (ره) - اراک

خلاصه‌ی دروس دین و زندگی ۱

درس ۷

خداوند وجودی کامل و عاری از هر گونه عیب است
 اگر موجودی کامل باشد همه‌ی صفات خوب را دارد. ← نتیجه
 پس خداوند همه‌ی صفات خوب را دارا است.

خداوند از هر عیب و نقصی مبرا است ← فقط صفات خوب و کمالی مخلوقات را دارا است و از هر گونه نقص و محدودیت مانند بدی، جهل، محدودیت، فقدان علم، عجز و فقدان قدرت مبرا است.

خداوند دانای مطلق است ← جهل را نمی‌توان به او نسبت داد.

خداوند قادر مطلق است ← عجز را نمی‌توان به او نسبت داد.

تقسیم بندی انواع صفات

۱- صفات سلبی: از نقص و نیاز حکایت می‌کند ← این صفات از خداوند سلب می‌شود.
 و او از داشتن این صفات مبرا است مانند جهل و ...

۲- صفت ثبوتی: صفاتی که جنبه کمالی دارد. و ما به خداوند نسبت می‌دهیم مانند علم و ...

درس ۸

برترین هدف زندگی تقرب به خداوند است

نکات آیات درس

الف) اسراء ۹
 و
 ب) نحل ۹۷

۱- رسیدن به مرحله ایمان ← بهره گرفتن و امید به ثمرات ایمان.
 ۲- عمل مومن بر پایه ایمان است.
 ۳- عمل صالح وقتی ارزش دارد که بر پایه ایمان به خدا و بخاطر او باشد.

طبق فرمایش مولا علی علیه‌السلام ایمان و عمل دو برادر همراه و دو دوست جدایی‌ناپذیرند.

قرآن کریم جایگاه ایمان را «قلب» می‌داند.

طبق آیه‌ی ۱۴ سوره‌ی حجرات ← اسلام آوردن دلیل بر ایمان آوردن نیست. ایمان باید در دل وارد شود.

علم و شناخت به تنهایی منجر به عمل نمی‌شوند بلکه مانند چراغی فقط روشن کننده‌ی راه هستند زیرا بسیار دیده می‌شود که فردی نسبت به قانون علم و شناخت کافی دارد اما باز هم مبادرت به قانون شکنی می‌کند. پس برانگیزاننده و محرک انسان به سمت عمل «ایمان» است و در حقیقت عمل صالح ثمره و میوه‌ی ایمان است.

دیرستان و پیش‌دانشگاهی شاهد امام خمینی(ره) - اراک خلاصه‌ی دروس دین و زندگی ۱

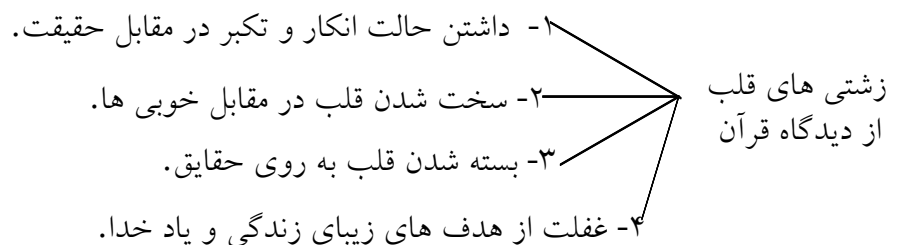
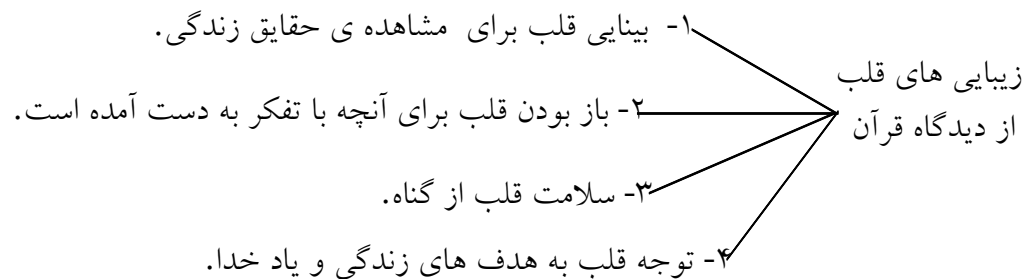
قلب کانون وجود آدمی است. دوست داشتن یا تنفر داشتن، عشق و محبت ورزیدن، آرامش و اضطراب داشتن همه مربوط به قلب ماست.

ایمان: همان باور و اعتقاد قلبی همراه با حبّ و دوستی و اعتماد و اطمینان است که شوق به سوی عمل را در انسان ایجاد می‌کند.

اگر می‌خواهیم به هدفی که برای زندگی خود شناخته‌ایم، ایمان بیاوریم و به سوی آن حرکت کنیم باید قلب خود را برای پذیرش آن هدف آماده کنیم.

قلب وقتی برای پذیرش حقیقت و راه زندگی آماده می‌شود که: به زیبایی‌ها آراسته و از زشتی‌ها دور گردد.

ایمان درختی است که در قلب جوانه زده و تنومند می‌گردد و روی شاخه‌هایش عمل صالح پدیدار می‌شود.

قلب مقدس‌ترین حرم عالم هستی است.

درس ۹

با توجه به آیات سوره‌ی مؤمن، مؤمنان رستگار شدند، آنان که در نماز فروتن هستند و از گفتن سخن بیهوده روی برمی‌گردانند و زکات می‌دهند.

سخن پیامبر(ص) درباره‌ی جوانان: یکی از ملائکه هر شب بر بالین جوانان می‌آید و آنان را ندا می‌دهد برای رستگاری برخیزید و بکوشید.

کودکی که از مادر متولد می‌شود، با قلب پاک متولد شده است و این پاکی تا جوانی و نوجوانی ادامه دارد، اما ممکن است این قلب پاک آلوده هم بشود.

دبیرستان و پیش‌دانشگاهی شاهد امام خمینی(ره) - اراک

خلاصه‌ی دروس دین و زندگی ۱

پاکی دل نوجوانان ← گشوده شدن درهای رحمت ← نزدیک شدن به آسمان و ملکوت.

امام خمینی(ره) در این باره می‌فرماید: جوانان باید جهاد اکبر را شروع کرده و هر چه قوای جوانی از بین رود، ریشه‌های اخلاق فاسد و جهاد سخت می‌گردد. نگذارید این اصلاح به پیری منجر شود. از حیل‌های شیطان که به نفس می‌زند این است که بگذار برای آخر عمر و خودت را اصلاح کن و در پیری توبه کن. انسان تا جوان است و ریشه‌های فساد در او کم است، می‌تواند خودش را اصلاح کند.

- ۱- تفکر پیرامون آیات خدا در گستره‌ی هستی: در جهان نشانه‌های زیبایی علم و قدرت و رحمت خدا است که یاد خدا را در دل زنده می‌کند.
- ۲- توجه دائم به خدا و ذکر او: حضور خدا در خاطر ما باید در همه‌ی لحظات باشد و یکی از راه‌های زنده نگه‌داشتن یاد خدا نماز است. انجام بعضی کارها ما را به یاد خدا می‌اندازد مثل قرائت قرآن کریم، حضور در مسجد، مطالعه‌ی زندگی معصومین و همنشینی با افراد با ایمان و برخی کارها مانع یاد خدا می‌شود مثل: سرگرم شدن به فیلم‌ها و کتابهای نامناسب و رفت و آمد با افرادی که زندگی را جدی نمی‌گیرند و هدفی ندارند.
- ۳- توجه به نعمت‌ها و لطف‌های خدا به انسان: نشانه‌های لطف خدا در زندگی هر کسی است و متناسب با حالات روانی فرد جلوه می‌کند.
- ۴- انجام نیکی‌ها و واجبات و دوری از بدی‌ها و محرمات: عمل نیک دل را نورانی‌تر می‌کند و هر گناه چون غباری صفحه‌ی دل را می‌پوشاند.

راه‌های رسیدن به ایمان از دیدگاه قرآن و پیشوایان معصوم

با توجه به آیه‌ی ۱۵۲ سوره‌ی بقره: هر کس خدا را یاد کند خدا نیز او را یاد می‌کند و هر کس یاد نکند، کافر است.

آیه‌ی ۲ سوره‌ی انفال: یاد خدا دل مؤمن را می‌لرزاند. گوش دادن به آیات الهی ایمان را زیاد می‌کند.

آیه‌ی ۲۸ سوره‌ی رعد: یاد خدا دل را آرام می‌کند.

درس ۱۰

- ۱- فکر درباره‌ی هدف و راه زندگی.
- ۲- پذیرش قلبی و پیدا کردن شوق.
- ۳- تصمیم گرفتن.
- ۴- قدم پیش گذاشتن و به راه افتادن.

لازمه‌ی گزینش راه صحیح زندگی

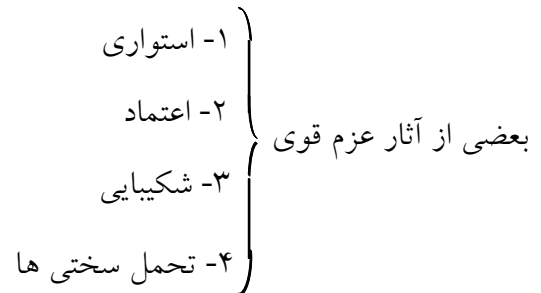
- ۱- اراده
- ۲- قصد
- ۳- آهنگ

معنای عزم

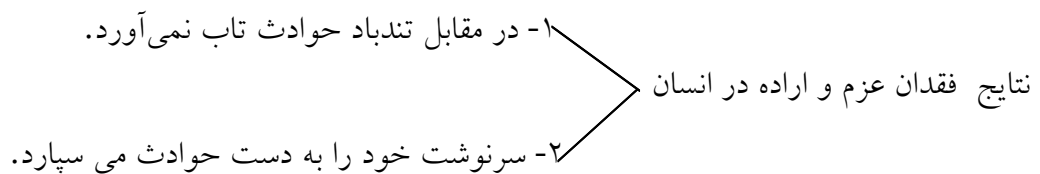
انتخاب آدمی با عزم و اراده عملی می‌شود.

دیرستان و پیش‌دانشگاهی شاهد امام خمینی (ره) - اراک
خلاصه‌ی دروس دین و زندگی ۱

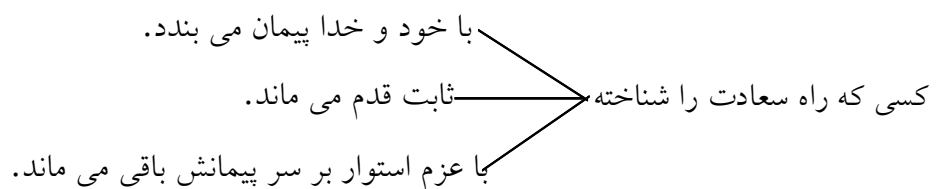
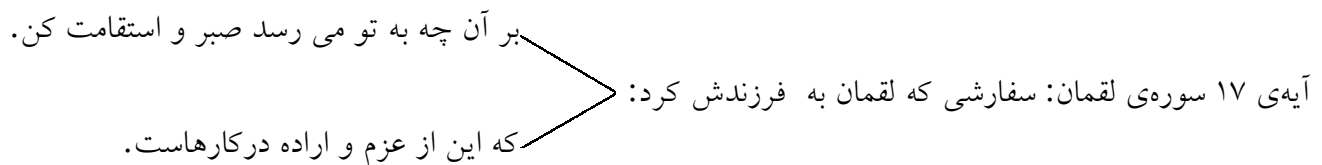
عزم ظهور گوهر انسانیت یعنی «اختیار» است.

کار بزرگ = عزم بزرگ

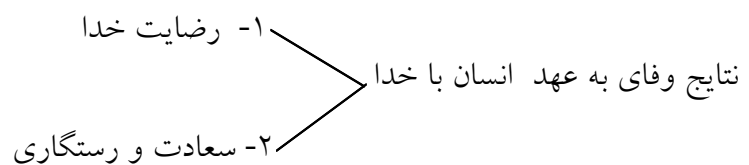

قدم در مسیر زندگی سعادت‌مند = داشتن عزم قوی

رضایت خدا از انسان ← در مسیر سعادت و خوشبختی گام برداشتن.

عدم رضایت خدا از انسان ← ناامیدی بر انسان سایه می‌افکند.

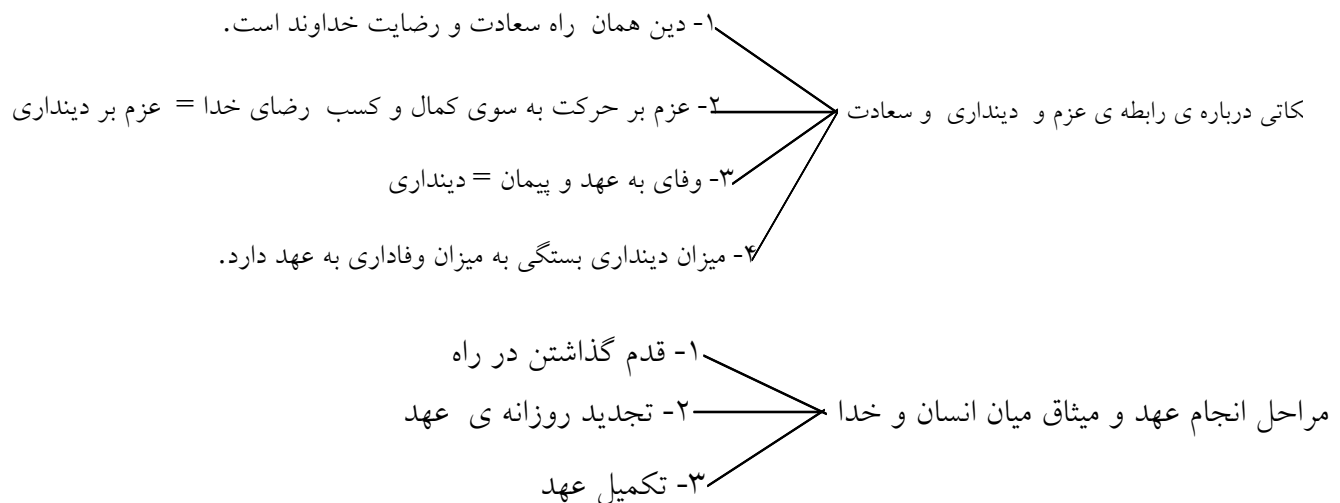

دیرستان و پیش‌دانشگاهی شاهد امام خمینی (ره) - اراک

خلاصه‌ی دروس دین و زندگی ۱

چیزی که خداوند در مسیر بندگی از ما می‌خواهد فقط برای سعادت ماست. زیرا:

- ۱- او در کمال بی‌نیازی است و نقصی ندارد که بخواهد با درخواست از ما آن را برطرف کند و ما چیزی از خود نداریم که تقدیم خدا کنیم.
- نتیجه ← پس رضایت خدا و اطاعت از او راه سعادت ماست.
- ۲- او سعادت ما را می‌خواهد در نتیجه ما را آگاه می‌کند که به سعادت برسیم.

- ۱) جهت زندگی خود را مشخص می‌کند.
- مراحل قدم گذاشتن انسان در راه
- ۲) در ابتدای حرکت ممکن است با دستورات آگاه نباشد ← دچار خطا می‌شود.
 - ۳) چون جهت را درست انتخاب کرده، افکار خود را اصلاح می‌کند و راه را هموار می‌کند.

اعمال واجب: اعمالی که انجامشان لازمه‌ی پیمودن راه سعادت است و بدون آنها، این راه طی نمی‌شود.

اعمال حرام: اعمالی که مانع پیمودن راه می‌شوند و ما را از خوشبختی دور می‌کنند.

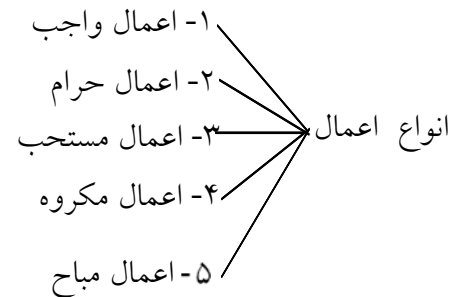
انجام واجبات و دوری از محرّمات ← پیمودن راه رستگاری و رضای خدا

اعمال مستحب: اعمالی که عمل به آنها واجب نیست، ولی رسیدن به کمال را آسان می‌کنند که نتیجه‌ی انجام دادن آنها رسیدن به درجات برتر رستگاری است.

اعمال مباح: کارهایی که در زندگی به طور عادی انجام می‌دهیم، مثل خرید و فروش، بازی کردن، خوردن و خوابیدن.

دیرستان و پیش‌دانشگاهی شاهد امام خمینی(ره) - اراک

خلاصه‌ی دروس دین و زندگی ۱

تجدید میثاق روزانه ← غفلت و سهل‌انگاری را دور و ما را در عمل ثابت قدم می‌کند.

تکمیل عهد ← برای کارها برنامه‌ریزی کرده و با خدا عهد می‌بندیم که در انجام کارها کوتاهی نکنیم.

اعمال مکروه: مانع رسیدن به سعادت نمی‌شوند، اما از سرعت حرکت می‌کاهند و توفیق رسیدن به درجات خوشبختی را سلب می‌کنند.

درس ۱۱

انسان با اعتماد به خدا ← تصمیم خود را تقویت کرده است.

اجرای برنامه و استمرار آن ← به نفس اطمینان و شادابی می‌دهد.

شکست پیمان و خلف وعده ← سستی اراده و ضعف نفس را در پی دارد.

- راه‌های تقویت کننده‌ی عزم
- ۱- تسریع در انجام تصمیم
 - ۲- توجه به حضور در پیشگاه خداوند و فرشتگان
 - ۳- توجه به عاقبت و ثمرات پایداری در تصمیم
 - ۴- عملی دانستن تصمیم جدید
 - ۵- رعایت اصل اعتدال
 - ۶- رعایت اصل تدریج و تداوم

امام صادق(ع) درباره‌ی تسریع در تصمیم فرموده است: «کسی که همت بر انجام کار خیری کرده، در عمل به آن تسریع کند و آن را به تأخیر نیندازد.»

تسریع در انجام تصمیم باعث می‌شود که ما در تصمیم سست نشویم و تصمیم خود را فراموش نکنیم و بین تصمیم و عمل فاصله نیفتد.

احساس حضور در پیشگاه خدا و فرشتگان نویسنده‌ی اعمال باعث می‌شود که ما خداوند و فرشتگان را ناظر بر کارهای خود بدانیم و در نتیجه مانع نقض عهد و پیمان است.

دیرستان و پیش‌دانشگاهی شاهد امام خمینی(ره) - اراک

خلاصه‌ی دروس دین و زندگی ۱

۱- سوره ی بقره ۲۳۳: تقوای خدا پیشه کنید که خدا بینا به هر چیز است.

۲- سوره ی حدید ۴: خدا در همه حال با شماست و به آن چه که انجام می دهید بیناست.

۳- انعام ۱۰۳: چشم‌ها خدا را درک نمی‌کنند و خدا چشم‌ها را درک می‌کند و او آگاه است.

۴- انفطار ۱۰-۱۲: به درستی مراقبانی برای شما هست (فرشتگان) که اعمال شما را ثبت می‌کنند و به همه چیز آگاهند.

نکته‌های آیات
درس درباره‌ی
احساس حضور در
پیشگاه خداوند

توجه به عاقبت پایداری در تصمیم: وفاداری در پیمان، شیرین، زیبا و نتیجه‌بخش. شکستن پیمان، تلخ، ناگوار و زیان‌آور است.

غفلت، بی‌توجه بودن به هدف و راه رسیدن به آن است. غافل، کسی است که به عوامل سعادت دنیا و آخرت بی‌توجه باشد. غفلت و فراموشی متفاوت است. فراموش‌کار همیشه مقصّر محسوب نمی‌شود؛ یعنی آن فراموشی که ناشی از غفلت (آگاهانه) باشد، سزاوار سرزنش است.

نکته‌ی آیات درس درباره‌ی توجه به عاقبت پایداری در تصمیم

سوره ی احقاف ۱۴ و ۱۳: کسانی که گفتند خدا پروردگار ماست ← مستقامت کردند ← غمگین نمی‌شوند، اصحاب بهشت هستند و سزای کارشان بهشت جاویدان است.

عملی دانستن تصمیم جدید: ایجاد برنامه در زندگی و خواستن = توانستن

رعایت اصل اعتدال: توجه به توانایی جسمی و روحی در انجام کارهایی مثل: کار، عبادت، ورزش و ... باعث اعتدال در زندگی می‌شود.

رعایت اصل تدریج و تداوم: برای تصمیم پا برجا، عمل را تدریجی کردن، سبب تداوم عمل است. رسول خدا(ص) در این باره می‌فرماید: «محبوب‌ترین کارها نزد خدا، بادوام‌ترین آنهاست، گرچه اندک باشد.»

درس ۱۲

رشد کمال انسان

رضایت خدا

دین‌داری = وفای به عهد با خدا. باقی‌ماندن بر وفای به عهد با خدا

سخن خداوند راجع به موضوع دین‌داری: «اگر فردی یک وجب به سویم آید، یک گام به سوی من می‌روم. گاهی بیاید، دو گام می‌روم و آهسته به سویم بیاید، شتابان به سوی من می‌روم.»

اگر خطایی از ما سر زد و عهدی را شکستیم، باز هم می‌توانیم صادقانه به خدا رو کنیم و عهدمان را با او تجدید کنیم.

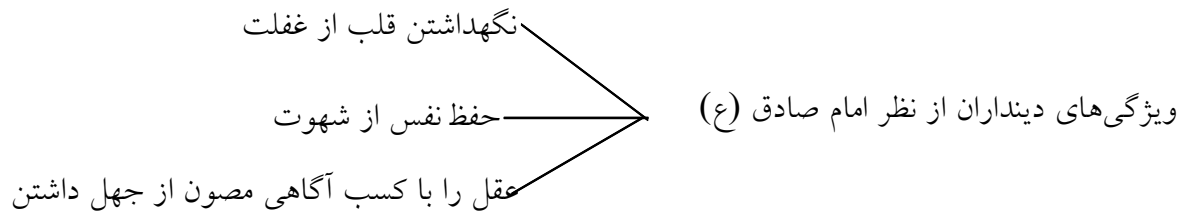
دیرستان و پیش‌دانشگاهی شاهد امام خمینی(ره) - اراک

خلاصه‌ی دروس دین و زندگی ۱

وفای به عهد با «مراقبت» به دست می‌آید و مراقبت به معنای زیر نظر داشتن و دقت و توجه داشتن است.

- ۱- اصل عمل: باید مراقب بود که اصل عمل را انجام دهیم به طوری که هیچ یک از اجزای اصلی آن فروگذار نشود.
- ۲- کیفیت انجام عمل: مقدار موثر بودن یک عمل به کیفیت انجام آن بستگی دارد. پس مراقب باشیم اعمال را به بهترین صورت انجام دهیم.
- ۳- نیت و قصد شخص عامل: که مهم ترین جنبه‌ی هر عمل است. در عمل باید اخلاص داشت و آن را به هدفهای دنیوی آلوده نکنیم. تاثیر یک عمل در رشد معنوی انسان وابسته به نیت و قصد انسان است. به جای خودنمایی در عمل رضایت خدا را در نظر بگیریم.
- نکته: نیت‌های خوب همسوی با هم قرار می‌گیرند. دانش آموزان کوشا که برای رضای خدا درس می‌خوانند ← تلاش آن‌ها موجب پیشرفت کشور هم می‌شود.

جنبه‌های اعمال و رفتار که مراقبت از آن‌ها ضروری است.

- ۱- آدمی بر خود آسان نمی‌گیرد و به حساب خود می‌رسد.
- ۲- نسبت به اشتباهش بی‌توجه نمی‌شود.
- ۳- اگر به دقت به حساب خود برسد، محاسبه‌ی الهی کار او راحت تر است.

محاسن محاسبه و ارزیابی

- نکات آیات درس
- سوره‌ی نساء ۸۶: خدا بر همه چیز حسابگر است.
 - سوره‌ی انعام ۶۲: حکومت از آن خداست و او سریع ترین حسابگران است.
 - سوره‌ی ابراهیم ۵۱: همانا خدا حسابرس سریعی است.

رسول خدا (ص) در این باره فرمود: «به حساب خود رسیدگی کنید، قبل از اینکه به حساب شما برسند.»

امام کاظم(ع) فرموده است: «کسی که در هر روز خود را محاسبه نکند، از ما نیست.»

دیرستان و پیش‌دانشگاهی شاهد امام خمینی (ره) - اراک

خلاصه‌ی دروس دین و زندگی ۱

موفقیت در کارها ← سپاسگزاری خداوند
 بهترین زمان محاسبه‌ی روزانه، پایان هر روز قبل از خواب است:
 شکست در اعمال ← استغفار ← عزمی تازه

از سخنان حضرت علی (ع) سه سخن
 ۱- محاسبه‌ی نفس ← انسان بر عیش پی می‌برد. و از گناه دوری می‌کند و عیب‌پایش را اصلاح می‌کند.
 ۲- میوه‌ی محاسبه ← خیر و درستی و صلاح نفس است.
 ۳- کسی که نفس را محاسبه کرده سعادت‌مند می‌شود.

درس ۱۳

آیات ۱۳-۱۹ سوره‌ی لقمان و توصیه‌های لقمان حکیم به فرزندش
 ۱- برای خدا شریک قائل نشو.
 ۲- سپاسگزار خدا و پدر و مادرت باش.
 ۳- اگر والدین اصرار ورزیدند که به خدا شرک بورز از آنان اطاعت نکن.
 ۴- خداوند اعمال ریز و درشت انسان‌ها را حفظ می‌کند.
 ۵- نماز به پا دار، امر به معروف و نهی از منکر کن، در برابر سختی‌ها صبور باش.
 ۶- از مردم، متکبرانه دوری نکن و با غرور روی زمین راه مرو.
 ۷- در راه رفتنت میانه رو باش و صدایت را در هنگام صحبت کردن پایین آور و فریاد نزن.

انسانی که قصد رسیدن به کمال را دارد ← باید برنامه داشته باشد.

برنامه: دستورالعملی است که جایگاه هر عمل و هر وظیفه‌ای را به مقتضای زمان و متناسب با امکانات و استعدادهایی که انسان دارد، را معین می‌کند. انتخاب تصمیم متناسب با شرایط زمانی، سنی، روحی و خلقی نیازمند وقت، کاردانی و تنظیم نقشه‌ای حساب شده است، تا در این فرصت عمر، بیشترین استعداد آدمی به رشد و کمال برسند و کمترین ضرر متوجه فرد شود.

برنامه ریزی در انسان با اختیار و آگاهی است.

برنامه ریزی مختص انسان نیست و موجودات هم برنامه منظمی دارند.
 برنامه ریزی در سایر موجودات با شکل طبیعی و غریزی است.

یکی از سفارشات پیامبر (ص) و اهل بیت (علیهم‌السلام) به یاران خود، داشتن برنامه‌ی دقیق در زندگی است.

دیرستان و پیش‌دانشگاهی شاهد امام خمینی(ره)- اراک
خلاصه‌ی دروس دین و زندگی ۱

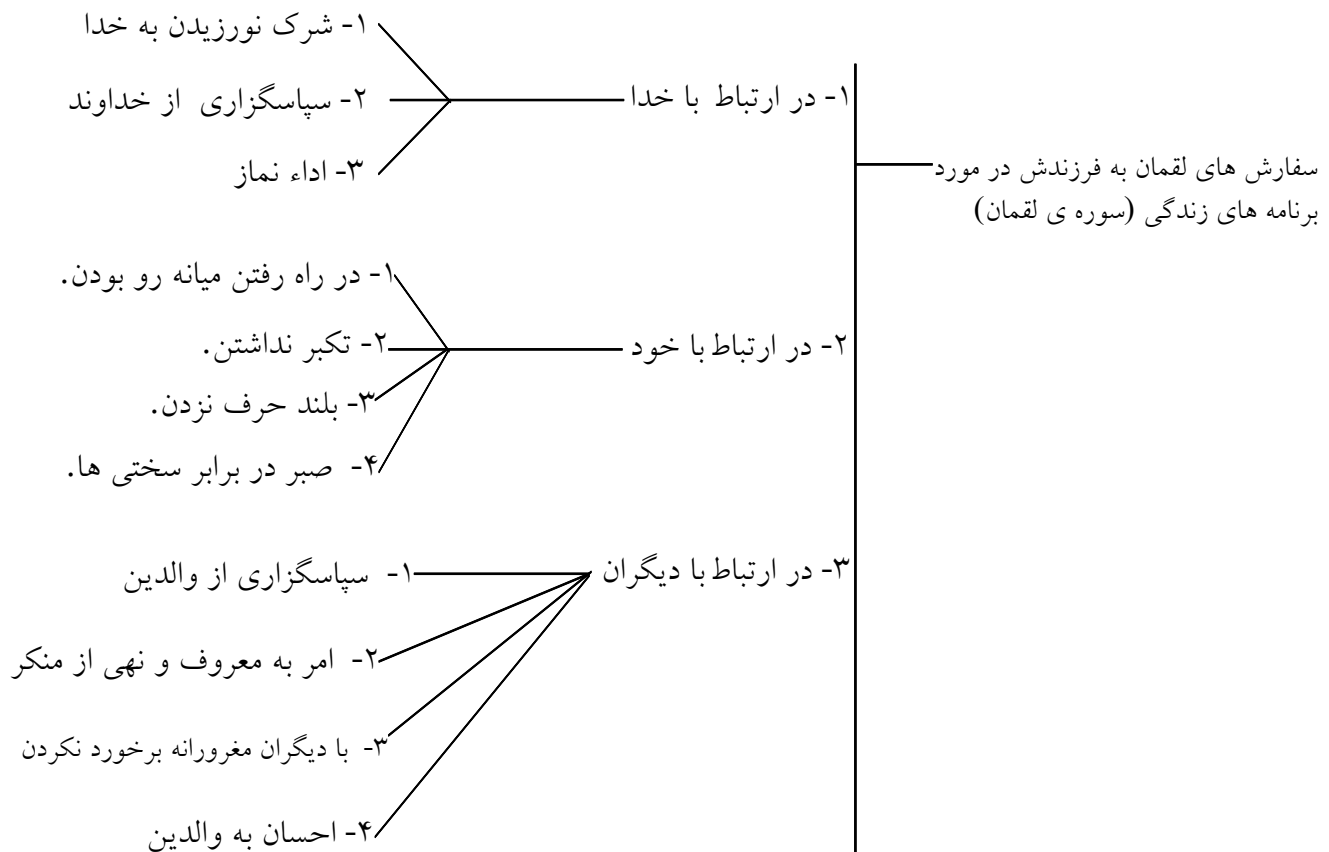
۱- قسمتی برای عبادت
۲- قسمتی برای اهل خانه
۳- قسمتی هم برای رسیدگی به کارهای خود (ساعتی برای تفکر در آن چه خدا به او داده و ساعتی جهت بهره بردن از نعمت های خدا)

امام حسین(ع) از پدرش امام علی(ع) روایت کرد که پیامبر اوقات خود را به سه قسمت تقسیم می کرد:

۱- اعمالی که در ارتباط با خداست مثل: نماز و روزه و ...
۲- اعمالی که در ارتباط با بندگان خدا و سایر مخلوقات است مثل: رعایت عدالت و ...
۳- اعمالی که در ارتباط با خود انسان است مثل نظافت و مطالعه و ...

وظایف و برنامه های زندگی که برای انجام آنها با خدا عهد می بندیم به سه دسته تقسیم می شود:

توجه: اعمال فوق در شکلهای عبادی- اخلاقی- علمی و سیاسی و ... ظهور می کنند و به منزله محتوایی هستند که ظرف زمان را پر می سازند و همه این کارها وقتی ارزشمند است که به قصد رضایت دوست و رسیدن به رستگاری صورت گیرند.

دیرستان و پیش‌دانشگاهی شاهد امام خمینی (ره) - اراک

خلاصه‌ی دروس دین و زندگی ۱

درس ۱۴

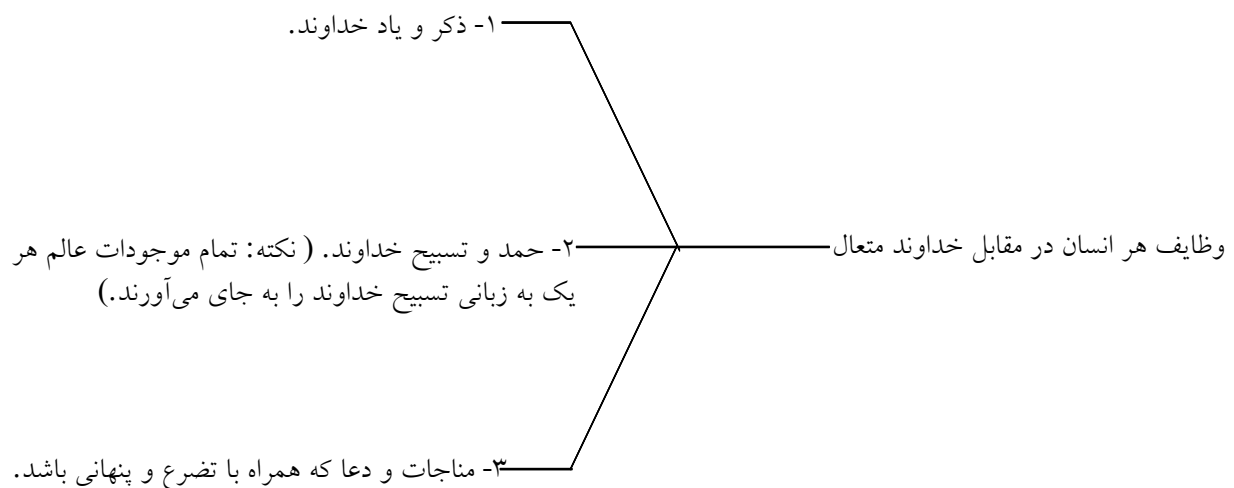
امام صادق (ع) در مورد جوانی که قرآن می‌خواند، می‌فرماید: «هر جوان مؤمنی که قرآن بخواند، قرآن با گوشت و خونس در می‌آمیزد و خداوند او را با فرشتگان بزرگواری که نویسندگان و حاملان قرآنند هم‌نشین می‌سازد. قرآن نیز در روز قیامت حافظ و نگهبان او خواهد شد.»

لازمه‌ی بهره‌مندی از قرآن دقت در خواندن و اندیشیدن در آن است.

هدف از نزول قرآن هدایت انسان است.

قرآن محدودیت تاریخی و جغرافیایی ندارد.

درس ۱۵

نکته‌ی مهم: ویژگی‌های فوق در «نماز» جمع شده است.

درس ۱۶

- اهمیت نماز: } ۱- ستون دین است.
 ۲- نشانه‌ی وفاداری به عهد خداوند است.
- چند نکته: } ۳- در وقت نماز، نمازگزار انتظار دیدار با حق را دارد.

دیرستان و پیش‌دانشگاهی شاهد امام خمینی (ره) - اراک

خلاصه‌ی دروس دین و زندگی ۱

نمازگزار در وقت نماز بی قرار است چون: }
 ۲- خالق او غنی و بی نیاز است.
 ۳- خالق او محبت و مهر فراوانی به او دارد.

طهارت جسم مقدمه طهارت روح است چون سیر به سوی خداوند از طریق تعالی روح امکان دارد.

اثرات تطهیر وضو در جان و جسم

- شستن صورت: فرد درمی یابد که می تواند آبرومند و رو سفید به محضر دوست راه یافت.
- شستن دست ها: فرد با دست شستن از خلاق می تواند دست به دامان خالق بزند.
- مسح سر: فرد با اندیشه ی الهی می تواند در محضر خدا حاضر باشد.
- مسح پا: فرد با قدم صدق است که می تواند صراط مستقیم را بیاماید و خود را به دریای رحمت الهی برساند.

امام رضا علیه السلام فرمود: «انسان به وضو امر شده چون شرط حضور در پیشگاه الهی پاکی و طهارت است و در وقت مناجات با او، آن چه را خدایش امر فرموده باید اطاعت کند و از آلودگی ها و پلیدی ها پاکیزه باشد.»

۱- دور کردن کسالت و خمودی از انسان.
 فواید و نتایج وضو از نظر امام رضا علیه السلام: }
 ۲- با تزکیه، دل را برای ایستادن در پیشگاه الهی آماده ساختن.

علت وجوب شستن دست ها و صورت و مسح پاها و سر در وضو:
 امام رضا (ع) فرموده اند: در وضو شستن دست ها و صورت، مسح پاها و سر واجب است، زیرا این ها همان عضوهایی اند که به هنگام ایستادن در پیشگاه الهی آشکارند و در نماز به کار گرفته می شوند.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: «نمازهای یومیه مانند چشمه ساری است که مردم روزی پنج بار در آن شستشو می کنند.»

درس ۱۷

عاجزترین مردم کسی است که نتواند با کسی دوست شود و به تعبیر امام علی علیه السلام عاجزتر از او کسی است که دوستانی را هم که دارد از دست بدهد.

دیرستان و پیش‌دانشگاهی شاهد امام خمینی (ره) - اراک

خلاصه‌ی دروس دین و زندگی ۱

- ویژگی های دوست واقعی :
- ۱- یاد خدا را در دل زنده کند و ما را به سوی آرزوهای کوچک نکشاند.
 - ۲- به خاطر زشتی هایش مورد خشم خدا قرار نگرفته باشد.
 - ۳- دشمنی با خدا و مردم را در دل پنهان نکرده باشد.
 - ۴- خیانت نرزد، سخن چینی نکند و ستم روا ندارد.
 - ۵- در دوستی خود ثابت قدم و پایدار باشد.
 - ۶- دوستی و محبت خداوند زینت بخش قلب او باشد.
 - ۷- به زیبایی خرد آراسته و انسانی اندیشمند و فکور باشد.

- ویژگی های دوست مورد اعتماد:
- ۱- خود اهل گناه نیست و از گناه دیگران ناراحت می شود.
 - ۲- اهل شرارت نیست.
 - ۳- اهل دروغ نیست.

امام علی علیه السلام فرمود: «خوشبخت‌ترین انسانها کسانی هستند که با کریمان همدم و هم صحبتند.»

رسول خدا (ص) فرمودند: «آدمی بر آیین دوست و رفیق خود است.»

درس ۱۸

- وظایف ما نسبت به دوستان:
- ۱- احترام به دوست: امام باقر علیه السلام می فرماید: همانطور که دوستت به تو احترام می گذارد تو نیز باید او را محترم شماری.
 - ۲- رعایت حقوق متقابل: امام علی علیه السلام به امام حسن (ع) می فرماید: به اتکای رابطه‌ی صمیمانه حق برادرت را ضایع مکن زیرا این عمل رابطه دوستی را از بین می برد و کسی که حقش را ضایع ساخته‌ای دیگر دوست تو نخواهد بود.
 - ۳- توقع بجا و منصفانه: امام علی علیه السلام می فرماید: کسی که از دوست خود جز فداکاری انتظار ندارد همواره خشمگین و ناراحت است.
 - ۴- خیرخواهی و نصیحت: پیامبر اکرم می فرماید: دو دوست خوب مانند دو دست هستند که به هنگام شستن همدیگر را تمیز می کنند و از آلودگی پاک می سازند.
 - ۵- میانه روی در دوستی: امام علی علیه السلام می فرماید: همه مودت خود را نثار دوست کن، اما به طور مطلق به او اعتماد مکن همانگونه که می خواهی با تو رفتار نماید با او رفتار کن، اما همه ی اسرار را با او در میان مگذار.